

The National Commission for Protection of Child Rights (NCPCR)

નેશનલ કમિશન ફોર ચાઇલ્ડ રાઇટ્સ પ્રોટેક્શન (એન.સી.પી.સી.આર)

ધી નેશનલ કમિશન ફોર પ્રોટેક્શન ઓફ ચાઇલ્ડ રાઇટ્સ (એન.સી.પી.સી.આર) બાળ અધિકારો ના સર્વવ્યાપકતા અને જેનો ભંગ ન થઈ શકે તેના પર ભાર મુકે છે અને દેશના તમામ બાળકને સંબંધિત નીતિઓના તાત્કાલિકતાના સૂરને ઓળખે છે. કમિશન માટે, જન્મ થી ૧૮ વર્ષની ઉંમરના તમામ બાળકોનું રક્ષણનું સમાન મહત્વ છે. આમ, નીતિઓ સૌથી નબળા બાળકો માટે અગ્રતા ક્રિયાઓને વ્યાખ્યાયિત કરે છે. આનાથી ધ્યાન તેના વિસ્તારો પર કેન્દ્રિત કરે છે જે પછાત છે અથવા સમુદાયો પર કે અમુક ચોક્કસ પરિસ્થિતિઓ હેઠળ બાળકો અને અન્ય પર છે. NCPCR માને છે કે જ્યારે માત્ર કેટલાક બાળકોને સંતોષે ત્યારે તર્કદોષ હોઈ શકે કે ઘણા સંવેદનશીલ બાળકો જે વ્યાખ્યાયિત અથવા લક્ષ્યાંક શ્રેણીઓ હેઠળ ન ઘટે તે બાકાત રહી શકે. વ્યવહારમાં તેના અનુવાદમાં બધા બાળકો સુધી પહોંચવાના કાર્ય નબળા પડે છે અને બાળ અધિકારોના ઉલ્લંઘનની સામાજિક સહનશીલતા ચાલુ રહે છે. હકીકતમાં આની અસર લક્ષ્યાંકિત વસ્તી તેમજ કાર્યક્રમ પર પડે છે. તેથી, તે મને છે કે જ્યારે બાળકોના હક્કોના તરફેણમાં મોટા વાતાવરણનું નિર્માણ કરવા થી જે બાળકો લક્ષિત છે તેઓ દેખાય છે અને ઉમેદવારીઓ મેળવવા માટે તેમના વિશ્વાસને વાપરી શકે છે.

એવી જ રીતે, કમિશન માટે, દરેક અધિકાર બાળક માણે છે તેને પારસ્પરિક-એકબીજાને મજબૂતી આપતું અને પરસ્પરાવલંબી તરીકે જોવામાં આવે છે. તેથી અધિકારોના વર્ગીકરણનો મુદ્દો નથી ઊભો થતો. જ્યારે કોઈ બાળકી તેના અધિકારોને ૧૮ માં વર્ષે મનાવે તો તેથી કહી શકાય કે તે પોતાના હક્કો જન્મથી માણે છે. આમ નીતિ દરમિયાનગીરી તમામ તબક્કે મહત્વ ધારે છે. કમિશન માટેબાળકોના તમામ અધિકારો સમાન અગત્યતા ધરાવે છે.

Mandate of the Commission કમિશનને લગતા કાયદેસરના અધિકૃત આદેશ

ધી નેશનલ કમિશન ફોર પ્રોટેક્શન ઓફ ચાઇલ્ડ રાઇટ્સ (એન.સી.પી.સી.આર) એક વૈધાનિક સંસ્થા તરીકે, માર્ચ ૨૦૦૭ માં કમિશન ફોર પ્રોટેક્શન ઓફ ચાઇલ્ડ રાઇટ્સ એક્ટ, ૨૦૦૫ (૪ ઓફ ૨૦૦૬) જે એક સંસદીય અધિનિયમ છે (ડીસેમ્બર ૨૦૦૫), સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું. તે દેશમાં બાળકના અધિકારોનું રક્ષણ, પ્રોત્સાહન અને બચાવ માટે સ્થાપવામાં આવ્યું. અધિનિયમ મુજબ કમિશનના વિધેયો નીચે મુજબ છે:

1. કમિશન બધા અથવા નીચેનાં કોઈપણ કાર્યો કરશે, જેમકે;

- a. બાળકના અધિકારો અને રક્ષણ માટે અમલમાં કાયદા હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલ સુરક્ષાના ધારાધોરણોની પરીક્ષણ અને સમીક્ષા અને તેમના અસરકારક અમલીકરણ માટે પગલાંની ભલામણ.
- b. કેન્દ્ર સરકારને, વાર્ષિક ધોરણે અથવા અન્ય અંતરાલોએ, જેમ કમિશનને ઠીક લાગે તેમ સુરક્ષાના ધારાધોરણો ના કામના અહેવાલ આપવાના/પ્રસ્તુત કરવાના.
- c. બાળ અધિકારો ઉલ્લંઘન માં તપાસ કરવી અને આવા કિસ્સાઓમાં કાર્યવાહી પ્રારંભ કરવાની ભલામણ કરે છે.
- d. બધા પરિબળોનું પરીક્ષણ કરે કે જે એવા બાળકો જે આતંકવાદ, કોમી હિંસા, કુદરતી આફતો, ઘરેલું હિંસા, એચ.આઈ.વી/એડ્સ, વેપાર, ગેરવર્તીવ, ત્રાસ, અને શોષણ, અશ્લીલ કે બીભત્સ સાહિત્ય, અને વેશ્યાવૃત્તિ દ્વારા અસરગ્રસ્ત છે એમના અધિકારોના ઉપભોગમાં અવરોધ છે અને યોગ્ય ઉપચારાત્મક પગલાંની ભલામણ કરે.
- e. ખાસ સંભાળ અને રક્ષણ ની આવશ્યકતા હોય તેવા બાળકોને લગતી બાબતો માં જુવે, તેવા બાળકો પણ જે પુષ્કળ તકલીફ માં છે, તે બાળકો જે તરછોડાયેલા કે જે ખુબજ નીચલા તપકામાં થી છે, બાળકો જે કાયદા સાથે તકરારમાં છે, કિશોરો, કુટુંબ વગરના બાળકો અને કેદીઓના બાળકો અને યોગ્ય ઉપચારાત્મક પગલાંની ભલામણ કરે.
- f. સંધિઓના અને અન્ય આંતરરાષ્ટ્રીય સાધનોનો અભ્યાસ અને અને બાળ અધિકારો પર હાલની નીતિઓ, કાર્યક્રમો, અને અન્ય પ્રવૃત્તિઓ પર સામયિક સમીક્ષા હાથ લેવી અને બાળકોના શ્રેષ્ઠ હિત માટે તેમના અસરકારક અમલીકરણ માટે ભલામણો કરે.
- g. બાળ અધિકારના ક્ષેત્રમાં સંશોધન પ્રોત્સાહિત કરે અને તેને હાથ ધરાવે.
- h. સમાજના વિવિધ વિભાગો વચ્ચે બાળ અધિકાર સાક્ષરતા ફેલાવવું અને આ અધિકારો માટે ઉપલબ્ધ સુરક્ષાના ધારાધોરણોની જાગરૂકતાને પ્રોત્સાહન આપવા પ્રકાશનો, મીડિયા, પરિસંવાદો અને અન્ય ઉપલબ્ધ રસ્તા દ્વારા રક્ષણ કરો.
- i. કોઈપણ કિશોર કસ્ટોડિઅલ ઘર કે રહેઠાણ અથવા અન્ય કોઈ સ્થળ કે સંસ્થા જે બાળકો માટે જે અને જે કેન્દ્રિય સરકાર કે કોઈ પણ રાજ્ય સરકાર કે અથવા કોઈ સામાજિક સંસ્થા દ્વારા ચલાવવામાં સંસ્થા સહિત અન્ય કોઈ સત્તાધિકારી જ્યાં બાળકો સારવાર હેતુ, સુધારણા અથવા રક્ષણ માટે અટકાયતમાં છે કે રાખેલ છે, એવી જગ્યાનું નિરીક્ષણ અથવા જેનું પરીક્ષણ કરવાનું કારણ છે તે કરો અને જો જરૂર લાગે તો સત્તાધિશો સાથે ઉપાયાત્મક પગલાં લેવા.
- j. ફરિયાદોની તપાસ કરવી અને સંબંધિત બાબતો પર સુ-મોટો નોટિસ લેવી:
 - i. બાળ અધિકારોની હાનિ અને ઉલ્લંઘન.
 - ii. બાળકોનું સંરક્ષણ અને વિકાસ પૂરું પાડનાર કાયદાઓનું અમલીકરણ ન થવું.

- iii. નીતિ નિર્ણયો, માર્ગદર્શિકા અથવા સૂચનો જે મુશ્કેલીઓ ને પહોંચી વળવા અને બાળકોના કલ્યાણની ખાતરી આપતા હોયે તેને જે ધ્યાનમાં રાખે તેમનું પાલન ન થવું અને બાળકોના કલ્યાણ ખાતરી કરવી અને આવા બાળકોને રાહત પૂરી પડવી અથવા આવા બાબતો માંથી ઉભરતા મુદ્દાઓ યોગ્ય સત્તાધિશો સાથે હાથ લેવી.
- k. અન્ય કાર્યો જે બાળ અધિકારોના પ્રોત્સાહન માટે જરૂરી છે અને કોઈપણ અન્ય ઉપર વિધેયો કરવા માટે આકસ્મિક બાબત.

Powers of the commission કમિશનની સત્તાઓ

કમિશન, જ્યારે કોઈ પણ બાબત માં પૂછપરછ કરે, ત્યારે તેને સિવિલ કોર્ટ તમામ સત્તાઓ હોય છે તેજ રીતે જેમ કે દીવાની કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૦૮ હેઠળ દાવો કરેલ હોય, નીચેની બાબતને ધ્યાનમાં રાખતા:

1. ભારત કોઈપણ ભાગ માંથી કોઈ પણ વ્યક્તિ ને બોલાવવું અને તેના હાજરી માટે દબાણ કરવું અને તેમની સોગંદ પર પરિક્ષણ કરવું.
2. કોઈ પણ જરૂરી દસ્તાવેજોની શોધ અને ઉત્પાદન
3. સોગંદનામાં પર પુરાવા મેળવવા
4. કોઈ પણ સાર્વજનિક અથવા કોઈપણ કોર્ટના ઓફિસ પાસેથી તેના રેકોર્ડ માગણી અથવા નકલ કરો.
5. સાક્ષીઓ અથવા દસ્તાવેજોની તપાસ માટે કમિશન અદા કરવું.
6. મેજિસ્ટ્રેટસ જેમણે ક્ષેત્રાધિકાર હોય તેઓને કિસ્સાઓ આગળ ધપાવવાના.
7. તપાસ પૂર્ણ થાય પછી, કમિશનને નીચેના ક્રિયાઓ લેવી સત્તા છે:
 - a. તપાસ દરમિયાન દરમિયાન બાળક અધિકારો અને કાયદા જોગવાઈઓ કોઈપણ ઉલ્લંઘન શોધવા પર ફોજદારી કાર્યવાહી માટે કાર્યવાહી પ્રારંભ માટે સંબંધિત સરકારને ભલામણ અથવા અન્ય યોગ્ય કાર્યવાહી સૂચવવી.
 - b. જેમ કોર્ટને યોગ્ય લાગે એવા નિર્દેશો, આદેશો કે રીટ માટે સુપ્રીમ કોર્ટમાં અથવા હાઇ કોર્ટનો સંપર્ક કરવો.
 - c. ભોગ બનેલ બાળક અથવા એના પરિવારના સભ્ય ને જેમ યોગ્ય લાગે તેવી વચગાળાની રાહત માટે સંબંધિત સરકાર અથવા સત્તાધારીએ ભલામણ સૂચવવી.